

A bab kórokozói

A BOKOR- ÉS KARÓSBAB ŐSHAZÁJA MEXIKÓ ÉS GUATEMALA. EURÓPÁBA AMERIKÁN ÁT A 16. SZÁZAD KÖZEPÉN ÉRKEZETT. SZÁRAZBABKÉNT ÉS ZÖLDBABKÉNT IS SZÍVESEN FOGYASZTJUK. MAGAS TÁPÉRTÉKE, VITAMIN- ÉS ÁSVÁNYIANYAG-TARTALMA MIATT FONTOS SZEREPET TÖLT BE ÉTRENDÜNKBEN. NÖVÉNYVÉDELMERE FORDÍTUNK NAGY GONDOT, HOGY MINÉL JOBB MINŐSÉGŰ, BŐSÉGES TERMÉST TAKARÍTHASSUNK BE. MOST A KÓROKOZÓKAT ISMERTETJÜK, A KÁRTEVŐKRE KÖVETKEZŐ HAVI SZÁMUNKBAN TÉRÜNK KI.

DR. ÖRDÖGH GIZELLA

Vírusos betegségek

A *babmozaik betegség*et három vírusfaj okozza, ezért a tünetek is változatosak. A levélen világos- vagy sötétzöld, elmosódott szélű mozaikfoltok láthatók. Más esetben a foltok élénk sárgászöld színűek, éles határvonalúak (1. kép). A száron vonalszerű, sötétbarna elhalások keletkeznek. A hüvelyek aprók maradnak, torzulnak, rajtuk sárgászöld, sötétzöld, kerek vagy hosszúkás foltok láthatók. A növények gyengén

fejlődnek, a termés értékesíthetetlenné válik.

A betegség fő fertőzési forrása a vetőmag, de terjedhet növénynedvvel, pollennel, és a levéltetvek is átvihetik. A babfajták zöme az egyik vírussal szemben ellenálló, de a másik kettővel szemben nem.

Fontos!

Ügyeljünk arra, hogy a beteg növényekről soha ne fogjunk magot! Csak csávázott magot vessünk! A levéltetvek ellen már kis egyedszám esetén is védekezzünk!

A bab levélsodródása betegség fellépésekor a fertőzött növények levelei sárgulnak, fonákjuk felé besodródnak, a növények gyengén fejlődnek. A vírust a zöldborsó-levéltetű viszi át lucernáról. A tetvek észlelésekor, már kis egyedszám esetén is, azonnal védekezzünk.

Baktériumos betegségek

A bab xantomonászos betegsége a szikleveleken apró, a lombleveleken 2-3 mm-es, szögletes, vizenyős, a száron megnyúlt foltokat idéz elő (2. kép). A hüvelyen kör alakú, 4-5 mm átmérőjű, vizenyős foltok láthatók. A magon változó alakú és méretű okkersárga elszíneződés mutatkozik, a magvak ráncosak lesznek. A beteg termések fogyasztásra és ipari feldolgozásra egyaránt alkalmatlanok.

Fő fertőzési forrás a vetőmag, amelynek belsejében helyezkedik el a kórokozó, ahonnan a sziklevelekkel kerül a talaj felszínére. Onnan a felfröccsenő vízcseppek és a szél segítségével a lomblevelekre, a szára, később a hüvelyre, a hüvely falán keresztül pedig a magba jut. A fertőzés elkerülése érdekében csak egészséges vetőmagot használjunk! Ha nem tudjuk betartani a vetésforgót, akkor a beteg növénymaradványok is lehetnek fertőzési források. A kórokozó számára kedvező a csapadékos időjárás; az esőszerű, nagy vízáradású öntözés és a sűrű vetés. Lehetőleg a kora

délelőtti órákban öntözzünk, kis adagokkal.

A bab pszeudomonászos betegsége hűvös, csapadékos tavasszal és nyáron nagy veszélyt jelent a bokorbabra. A sziklevélen apró, lomblevélen 2-3 mm-es kerek, később szögletessé váló, vizenyős, majd beszáradó vörösbarna foltok láthatók, rajtuk fehér, filmszerű bevonattal (baktériumnyálka). A száron a tünetek megnyúlt, vizenyős, majd elbarnuló, 4-5 mm átmérőjű, kerek, vörös foltok formájában jelennek meg. A magon szabálytalan alakú, sárgásbarna elszíneződés figyelhető meg. A baktérium a mag felületén és a magban helyezkedik el, így a csávázás eredménytelen, mert a magban lévőket nem pusztítja el. Szerencsére a bokorbabfajták zöme ellenálló a kórokozóval szemben, amit a fajtaleírásokból megtudhatunk. A vetőmag vásárlásakor válasszunk ezek közül.

Így védekezzünk

Mindkét baktériumos betegség mértékét csökkenthetjük, ha 2-3, majd 6-7 lombleveles korban, virágzás előtt, virágzás után és a hüvelyfejlődés időszakában védekezzünk. Amennyiben területünk engedi, tartuk be a vetésforgót, 3-5 évig ne termesztünk ugyanazon a területen babot.

3

Gombás betegségek

A *bab kolletotrihumos betegsége*, más néven antraknózisa, fenésedése csapadékos időjárás vagy rendszeres öntözés esetén a legveszélyesebb. A sziklevélen apró, 2-3 mm átmérőjű, kerek, barna foltok láthatók. A lomblevélen is előfordulnak foltok, de feltűnőbb tünet a fonáki részen a levélerek részleges vagy teljes elbarnulása. A száron hosszúságos, barna csíkok alakulnak ki, amelyek később besüppednek, majd elhalnak. A hüvelyen kezdetben apró, sötétbarna szegélyű foltok keletkeznek, amelyek később gyorsan megnövekednek, gyakran kráterszerűen besüppednek és bennük apró, rózsaszínű pontocskák (acervuluszok) képződnek (3. kép).

Legfontosabb fertőzési forrás a vetőmag, ezért ajánlatos a csávázott mag használata. A csávázószerek a mag belsejében lévő kórokozót nem pusztítják el, de kelésvédő hatásuknál fogva a kelés erélyét fokozzák. A kórokozó a növényi maradványokon is áttelelhet. Az onnan történő fertőzést csak 3-4 éves vetésforgóval kerülhetjük el. Az állományvédelmet 2-3, majd 6-7 lombleveles korban, virágzás előtt és után, hüvelykötődés után, majd 10 napos időközzel még 2 alkalommal végezzük el. Zöldbabtermesz-

tés esetén az élelmezés-egészségügyi várakozási idő miatt utoljára csak közvetlenül a virágzás után permetezhetünk.

A *babrozsa* kezdetben a levélen és a száron sárgás, vagy világosbarna foltok formájában látható, a bőrszövet által fedett spóratelepek jönnek létre (4. kép). Idővel a bőrszövet felszakadozik, a spórák kiszóródnak. Nyár közepétől a levélen, a száron és a hüvelyen vörösbarna (uredo-) és fekete (teleuto-) spóratelepek (pusztulák) jelennek meg. Elsősorban a szárazbabsnak természetesen a magtermesztés esetén jelentősen nagy veszélyt, ugyanis súlyos lombpusztulást okoz, és a hüvelyek értéktelenné válnak. A kórokozó a fertőzött növénymaradványokon telel, ezért rendkívül fontos azok összegyűjtése és megsemmisítése. A kémiai védelmet a tünetek megjelenésekor kezdjük el, és szükség szerint ismételjük!

A *bab izáriopszizos betegsége* meleg, csapadékos időjárás esetén jelenik meg. Korábban a régi fajtákon volt jelentősebb, újabban azonban ismét gyakrivá vált, főleg a tűzbabon. A levélen 2-3 mm átmérőjű sárgászöld, majd szürkésbarna, szögletes foltok, a hüvelyen nagyméretű, kerek, szürkésbarna, elmosódott szélű foltok figyelhetők meg. A magon, elsősorban

4

a köldök körül, a foltok szürkék. A fertőzött növények elvesztik lombjukat, a hüvelyek elpusztulnak, elrothadnak. A kórokozó a növényi maradványokon, erős fertőzés esetén a magvakban is áttelel. A védekezés megegyezik a babrozsdánál javasoltakkal.

A bab szklerotíniás betegsége (fehérpe-

nészes rothadás és hervadás) elsősorban csapadékos időjárás vagy rendszeres öntözés esetén jelentkezik. A szártövön és a hüvelyen vizenyős, rothadó foltok észlelhetők, ezeken dús, vattaszerű, fehér penészgyp (micélium) és nagy fekete kitaróképletek (szkleróciumok) fejlődnek (5. kép). A növények lankadnak, majd foltokban kipsztnak. Fertőzési források a növénymaradványokkal a talajba kerülő és a talajra hulló szkleróciumok, amelyek évekig fertőzőképesek. A beteg töveket azonnal távolítsuk el, ügyelve arra, hogy a szkleróciumok ne szóródjanak szét! Legegyszerűbb, ha azonnal egy vödörbe, vagy zsákba gyűjtjük a fertőzött növényeket. Ugyanarra a területre 5 évig ne vessünk babot! A gond azonban az, hogy a kórokozó az összes kétszikű növényt megtámadhatja. Ezt elkerülendő, kalászos növényt kellene vetni, de ez nem minden esetben megoldható.

PROGRAMAJÁNLÓ

ORSZÁGOS BURGONYA NÖVÉNYVÉDELMI ÉS FAJTABEMUTATÓ

2017. július 6. (csütörtök), 10 óra

Helyszín: Pannon Egyetem, Georgikon Kar, D épület,
Keszthely, Festetics György utca 7.

Szervező: Pannon Egyetem
Agrártudományi Kutatóközpont Burgonyakutatói Központ

KAJSZI ÉS ŐSZIBARACK METSZÉSI BEMUTATÓ

2017. július 26. (szerda), 10 óra

Helyszín: SZIE Kertészettudományi Kar Kísérleti Üzem
Szervező: SZIE Kertészettudományi Kar Gyümölcsstermő Növények Tanszék

A bab kórokozói ellen ajánlott készítmények

Készítmény	Felhasználás	Adagolás	Forgalmi kategória
Amistar	rozsdá	7,5 -10 ml / 10 l víz	III.
Astra Rézoxiklorid	baktériumos betegségek, fenésedés, rozsdá	20 g / 10 l víz	III.
Bordóilé Neo SC	baktériumos és gombás betegségek	30 – 100 ml / 10 l víz	III.
Bordomix DG	baktériumos és gombás betegségek	40 – 50 g / 10 l víz	III.
Cercobin WDG	szklerotíniás rothadás (csak zöldbabban)	8 g / 10 l víz	III.
Champ DP	baktériumos és gombás betegségek	20 g /10 l víz	III.
Champion 2 FL	baktériumos és gombás betegségek	17,5 – 20 ml / 10 l víz	III.
Champion Gold	baktériumos és gombás betegségek	20 g / 10 l víz	III.
Cuprofix 30 DG	baktériumos és gombás betegségek (csak zöldbabban)	30 – 40 g / 10 l víz)	III.
Funguran OH 50 WP	baktériumos és gombás betegségek	20 – 30 g / 10 l víz	III.
Joker	baktériumos betegségek, fenésedés, rozsdá	15 – 20 ml /10 l víz	III.
Montaflow	baktériumos betegségek, fenésedés, rozsdá	15 – 20 ml /10 l víz	III.
Tazer	fenésedés, rozsdá	7,5 – 10 ml /10 l víz	III.

III. Szabadforgalmú növényvédő szer
A készítmények listája nem teljeskörű!